

Andrej Ivanuša

SVETODREV

fantazijski roman
iz serije LEGENDE IZ GOZDA TOKARA

Odlomek iz romana – prvo poglavje

Na griču Sredine drevo raste v oblakov višave.
Drevesant mogočen, dvanajstero ima vej silnih,
korenine mu vidiš, premeriti mu ne moreš daljave.
Zrakobok sinji zaklanja njegova katedrala zelena.
Tempelj Sladostrastja svečenike Zemajskega plemena,
v čast-slavo Prastaršev visoko v krošnji Svetodreva
ob pričetku dvoletja že vse od Čuječega Časa, rojeva.

Maribor, Vela Draga, 2006-2010

LETALČEV SEN

Ozrl se je v praznino pod seboj. Vodovje globoko spodaj je bilo videti mirno in gladko. Piš vetra okrog njegovih ušes je dušil druge zvoke. Slišalo se je le odsekano tleskanje tkanine na robovih kril. Zadrhtel je za trenutek, ko je pomislil na vse moršasti, ki jih je zakrivala bleščeča, rahlo skodrana gladina večnega oceana. Velevode se je nagonsko bal, tako kot vsi drakarji. Raje je usmeril pogled naprej proti obzorju, kjer se je očrtavala bleščeče bela obala. Iz nje je kipel kvišku zelen zid mogočnih drevesantov. Pred obalo se je penilo morje ob koralnem grebenu. Na drugi strani grebena se je raztezala modrozeleno laguna vse tja do bele peščene obale. Preveril je še enkrat razdaljo in ocenil višino. Prevzelo ga je zadovoljstvo, ko se je znova prepričal, da bo zlahka pristal na obali.

Ko se je pognal z lebdenice, ki ga je ponesla nad otok, je le s težavo ocenil, kam ga bo neslo. Upal je le, da bo pristal vsaj v vodovju lagune, če že ne bi dosegel obale. Veterni oficir na lebdenici mu je zagotovil, da pri spustu ne bo težav. Za vsak primer je še sam opazoval napetost jadrovoja in smer plapolanja zastavic na lebdenici ter preračunaval moč vetra.

Obala se je hitro bližala. Poravnal je nos drsalca s črto stika morja in obale. Še nekrat je precenil razdaljo do tal. Čez nekaj trenutkov je privzdignil rep in sprožil noge predse. Nos zračnega drsalca se je dvignil proti nebu. Začutil je silo, ki je potegnila njegova pleča navzgor.

Zanihal je sem in tja ter ponovno poravnal nos svojega plovila. Vzgon pod krili je popustil in zračni drsalec je omahnil na peščeno obalo. Mogoče malo prehitro, vendar je jadralec dotik z zemljo ublažil s svojimi čvrstimi nogami. Najprej je pokrčil kolena, da je ublažil silo, potem je naredil nekaj hitrih korakov po pesku. Z veliko težavo in dobro mero spretnosti je odvezel hitrost trikotnim krilom. Videlo se je, da je pristanek že velikokrat opravil. Ko je vzgon pod krili popustil, jih je jadralec počasi nagnil. Z robom krila je zarisal dolgo brazdo v belo obalo. Ta je bila videti temnejša od nedotaknjene peska, saj je bil ta spodaj še vlažen. Potem se je vse ustavilo.

Srce mu je še nekaj trenutkov divje utripalo, bolečine v mišicah na nogah so počasi popuščale. Masiral jih je z obema rokama. Nekajkrat je z dlanjo plosko udaril po mečih. Odpel je jermene na prsih in tako sprostil napetost v krilih. Ločil se je od svojega drsalca, kakor bi se izvalil iz jajca in odvrigel lupino. Veter se je upiral v ogrodje in ga počasi porival po pesku. S hitrimi gibi je odpel tkanino s kril in jo zvil na prednjo palico. Še nekaj potez in drsalec je bil povit in pohleven ob njegovih nogah. Preveril je pisano in lepo okrašeno bisago za pasom in lepo izdelan nahrbtnik. Potipal je nožnico in nož, ki je bil čvrsto privezan ob meča na desni nogi. Sklonil se je in počasi razvezal varnostno vrvico, ki je držala nož na svojem mestu. Med poletom je nož vedno privezal. Kakšen zračni vrtinec bi mu ga zlahka izvlekel iz nožnice. A prav nož je bil njegovo največje bogastvo. Omogočal mu je preživetje.

Ko je razvezal varnostne vrvice, je nož izvlekel. Rezilo noža je obrnil tako, da se je zableščalo v dnevni svetlobi. Najprej je svetlo rumeno poblisnila svetloba velikega sonca Airana in nato še zamolklo

rdeča svetloba manjše sončice Birane. Potem je prijel nož za konico in se zazrl v njegov bogato rezbarjen ročaj, ki so ga krasili drobni dragoceni kamni in školjke iz lagune pred vasjo Majarene. Preizkusil je ostrino jekla s palcem. Njegov gladek in hladen rob se mu je zajedel v kožo. Le malo je manjkalo, da se ni posekal. Ostrina noža ga je navdala s pogumom. Divji utrip srca se mu je umiril in globoko je zajel sapo. Nato je nož potisnil v prelepo izvezeno in okrašeno nožnico. Prevevalo ga je zadovoljstvo ob dobro opravljenem pristanku.

Ozrl se je proti velikemu zelenemu zidu, ki je kipel v višave nekaj deset korakov pred njim. Na robu široke, bleščeče bele peščene obale so rasla gigantska drevesa. Orjaška debela drevesantov, ki so bila ovita z nešteti ovijalkami, so poganjala kvišku. Sledil je s pogledom navzgor po poti ene od ovijalk. Ko si je skoraj izpahnil vrat, se je deblo ovijalke izgubilo v drevesantovi krošnji. Nagnil se je nazaj in se oziral vse višje po njegovi krošnji. Pogled se mu je ustavil tam, kjer se je ta izgubila v oblakih. Pravzaprav je bilo mogoče debela drevesantov le slutiti, saj so na njihovih vejah in grčah rasle nove rastline. Vsak drevesant je na svojih plečih nosil in gostil nove in nove rastline. Nedaleč od drevesantov so iz zemlje poganjale ovijalke in plezalke. Plezale so po peščenih tleh. Ko so dosegle gozd, so se oprijele vsega, kar je raslo proti nebu. Iz vsega tega je nastal preplet rastlin, ki so bile od daleč videti kot zelen, neprebojen zid mogočne trdnjave.

Začutil je hlad in srh ga je spreletel. Zazeblo ga je v srcu. Stal je pred legendarnim gozdom Tokara. Toliko bajk je že slišal o tem gozdu. Govorili so o njegovi veličini. Zdaj, ko je stal pred njim, je spoznal, da niso pretiravali, ko so opisovali njegovo mogočnost. Predstavljal si je,

da so drevesanti mnogo manjši. Pretresla ga je njihova resnična velikost.

»Pozdravljena! Legendarna domovina Zemajskega ljudstva. Vračam se k tvojim koreninam!« je spoštljivo zašepetal. Sklonil je glavo v pozdrav. Misli so mu hitele na vse strani.

Zdrznil se je, ko je skrivnosten klic iz gozda preglasil plivkanje valov ob obalo. Potem je nastopila zlovešča tišina, ki jo je motil le piš vetra. Utrip srca se mu je spet pospešil. Da se umiri, je znova globoko zajel sapo. Sredi vdiha je zastal, saj je zaznal poseben vonj. Zaprl je prekrivne veke in se osredotočil le na vohljanje. Stegnil je razcepljen jezik in ga potresel, da bi zajel čim več zračnih molekul. Jezik je pritisnil na obnosni vohnjan znotraj ustne votlini in okušal zrak. Mnoge vonje je prepoznal. A v zraku, ki ga je prinesel vetrc iz gozda, nekaterih ni še nikoli okušal. Pomislil je, da so to vonji drevesantov in njihovih rastlinskih zajedalcev, ki na Jolmosu, njegovem rojstnem otoku, ne rastejo. Prav tako jih ni okušal na drugih otokih, kamor ga je nosil njegov zračni drsalec. Vsekakor ni nikjer videl tako velikih in tako mogočnih drevesantov. Takšni rastejo le v legendarnem gozdu Tokara.

Potem se je zaslišalo trobljenje gulagonga iz velevode za njim. Njegov visok in rezek klic je zadušil vse ostale zvoke. Letalcu so se naježile hrbtnne luske. Stresel je z glavo in poizkusil misliti dobre misli. Odgnati je skušal misel na žrtev, ki si jo je gulagong izbral, ko je zmagoslavno zatrobil. Odmisliti je želel vse, kar je povezano z gulagongom. Ni želel pomisliti na ostanke, ki ostanejo po njegovi pojedini. A ni mu uspelo. Iz podzavesti so prihajali prizori ribičev iz rojstne vasi, ki jih je požrl gulagong tistega sušnega leta. Predal se je mislim.

Tri leta sem imel. Imel sem še valilno kožo in otroško ime Grig. Ta mi je potem še pred tisto zimo odpadla. Vse mesto se je zbralo na severni pečini, ki je kakor drevesant segala visoko nad morsko gladino. Starejši so se zaskrbljeno ozirali daleč čez morje. Mladiči smo se prekopicovali pod njihovimi nogami. A sčasoma je tudi naša igra zamrla in smo z odprtimi usti zrlj tja čez koralni greben, ki je ločeval otok Jolmos od odprtega oceana. Skupina ribiških ladjic ga je prečila. Na jarbolih so stali stražarji. Na vrhu pečine so stale starke z najbolj ostrim pogledom in oprezale daleč, daleč po gladini velevođe. Njihove oči so bile najostrejše in so najboljše videle.

O svetu okoli sebe kaj dosti nisem vedel. Vendar sem razumel, da se ribiči z mojim očetom na čelu podajajo na zelo nevaren ribolov. Tisto leto je ves otok pestila velika suša in vsa hrana je prihajala le iz lagune. Kmalu smo izlovili ves živelj v njej. Moj klan se je moral lotiti nevarnega opravila, če ni želel, da bi številni umrli od lakote.

Tako so zdaj ribiči pluli onkraj koralnega grebena. Zavedal sem se, da bomo vsi stradali, če jim ne bo uspelo. Lakota je bila grozljiva v mojih mislih. A še hujše so bile strašljive zgodbe o gulagongih, neznanskih morskih pošastih s tisočimi lovkami in grozljivim glasom s katerim ubija žrtve. Imel naj bi še druge sposobnosti, ki presegajo sposobnosti največjih zveri na kopnem. Ko sem odrasel, sem razumel, da je res tako. A še vedno mi ni jasno, zakaj gulagongi nimajo tretjaka.

Ribiči zaščiteni z oklepnimi oblačili in debelimi kapami, ki so bile dobro podložene na ušesih, so se okorno gibali in se težko sporazumevali, ko so metali mreže na zunanji strani koralnega grebena. Na zunanji

strani je bilo rib in drugih vodnih živali pravo obilje. Če bi uspešno prišli nazaj, bi bil ulov zadosten, da preživimo zimo.

S ponosom sem zrl na očeta. Ime mu je bilo Ghidos in bil je kralj Jolkmene. Njegova dolžnost je bila, da vodi lov. Občudoval sem njegovo odločenost in lahkoto s katero je vladal svojemu ljudstvu. Še bolj všeč mi je bila mehkoča in razumevanje zame. Ozrl sem se še k moji materi Murniji. Ujela je moj pogled in mi prikimala. Dala mi je vedeti, da je vse v redu in naj bom pogumen. Potem sem pogledal še k tretjaku. B'gakhon je vodil zaščitne ladjice s katapulti. Njegove krepke mišice so igrale v napetem pričakovanju. Bil je za glavo večji od mojega očeta in izveden v borilnih veščinah. V tistem trenutku sem bil zelo ponosen na svojo družino, saj je bila najlepša in najbolj spoštovana na vsem otoku Jolmosu, še posebej pa v Jolkmeni.

Ribiči so bili sredi ribolova, ko je zadonel rog na najbolj izpostavljenem opazovalnem jarbolu. Drobcene postave v čolnih so pričele hitreje vleči mreže. Videl sem mojega očeta, ki je stal na prvem, največjem čolnu in kričal ukaze. Lahen veter mi je prinašal njegove iztrgane besede in zdelo se mi je smešno, ko je krilil z rokami. Kasneje sem izvedel, da se je odločil, da poizkusi povleči mreže na čolne z dotedanjim ulovom, da bi vsaj tako omilil lakoto. Tvegala je življenja najboljših mož, žena in tretjakov iz Jolkmene, da bi prehranil čez zimo ves klan. Njegovo tveganje je bilo veliko.

Ko se je oglasil naslednji opazovalčev rog in se je z opazovalne ladje oglasil še tretji, se je preko lagune zapodila flota hitrih čolnov. V njem so sedeli tretjaki mož in žena v ribiških ladjicah. Drobni, koščati in gibčni so veslali hitro kakor veter čez notranjo laguno. Njihova naloga je bila, da zavarujejo umik ribiških ladij. Nekateri med njimi so mreže

naložile in posadka v njih je veslala na vso moč, da se vrnejo v varno laguno. Veter je bil prešibak, da bi jim bilo jadro v pomoč. Preobložene z ulovom so bile težke in okorne, da bi zmogle kratko razdaljo do lagune, preden jih dohiti gulagong. Moršasti še ni bilo prav videti, njegov prihod je izdajala le brazda vode nad njegovo srednjo grbo.

Potem je morje pobesnelo. Iz vode se je dvignila grozljivo velika grba gulagonga. Udarni val je razdelil ribiške ladjice na dva dela. Najbolj obložena se je v gromozanskem valu zazibala in se prevrnila na bok. Kot biči so švistnile lovke velike živali skozi zrak in v nekaj trenutkih ujele vse ribiče, ki so popadali z ladjice. Med kriki ubogih žrtev so jih stisnile in trenutek kasneje so izginili pod vodo. Morje se je pričelo krvavo barvati. Velevodna pošast si je privoščila prve grizljaje. Iz vode je v zrak vzkripelo njeno grizalo. Zajemalna vreča se je napihnila v grozeč balon in nekaj ladjic je izginilo v njej. Past se je zaprla in balon je izginil pod vodo. Gulagong se je obrnil in v drugem napadu s čela zaplul med levo polovico ladjic. Še dvakrat je napihnil svoj požiralni balon in ladjice so izginile v njem.

Oče je veslal s svojimi možmi na vso moč. Slišal sem njegova zamolkla povelja, a nisem mogel razbrati, kaj kriči. Strašljiva moršast je pričela s svojim tretjim napadom. Sedaj je čistil še preostale ladjice. Nekateri ribiči so skakali v vodo in se skušali rešiti s plavanjem. A to je bilo jalovo dejanje. Lovke velikega morskega demona so švistele skozi zrak, ovijale nesrečnike in jim drobile kosti, da so umirali med kriki. Potem je izpustil še svojo strupeno slino in plavalci so postajali vedno bolj omotični.

Sedaj so uspeli tretjaki na čelu z B'gakhonom pripluti do koralnega grebena na robu lagune. Naravnali so svoje katapulte in pričeli

izstreljevati velikanske puščice proti pošastni živali. Na zibajočih ladjicah je to bilo zelo težko. Že napenjanje katapultov je bilo težavno, merjenje in natančno usmerjanje puščic pa je bilo praktično nemogoče. Le redke puščice so ga dosegle. Večina se je odbila od njegove debele kože, le nekaj se mu jih je zadrlo, a ni povzročilo nobene resne poškodbe. Ta se sploh ni zmenil zanje. Kasneje se je potrudil le toliko, da jih je s svojimi tankimi lovkami populil kakor majhne, a ne preveč nadležne trne. Spustil je svojo strupeno sluz.

V tretjem naskoku je morski demon praktično požrl vso našo floto ribiških ladjic. Kasneje jih v letu velike lakote sploh nismo več potrebovali, saj v laguni ni bilo nič več živega, kar bi mogli pojesti. Le ladji mojega očeta je uspelo zapluti skozi koralni greben. Olajšanje je kakor pomirjajoči dim kadila mahdinije zavelo skozi množico zbrano na obali.

»Uspelo mu bo!« je nekdo zaklical. A potem nam je vsem zastal dih. Stotine gulagongovih tankih lovčev se je zavihtelo preko koralnega grebena. Bile so natančne in smrtonosne. Nekatere so sicer zadele puščice izstreljene iz lokov tretjakov in jih je refleksno umaknil. A preostale so nadaljevale svoj smrtonosni ples in se ovile okoli teles ribičev. Dvignil jih je visoko v zrak in tam čvrsto stisnil svoj plen. Potem je krvave, umirajoče može in žene potegnil čez koralni greben in jih zvalil v svoj požiralni balon.

Čez nekaj trenutkov je nastala tišina. Morje se je umirilo in le trske razbitih ribiških ladjic in krvav madež na njem sta pričala, da se je tukaj še pred nekaj trenutki dogajala tragedija. Klan iz Jolkmene je izgubil polovico najboljših prvakov in svojega kralja.

Tretjaki so zaradi strupenega gulagongovega sluzja komaj priveslali na obalo. Zaradi tega jih nekaj ni preživelo naslednje dni. Med njimi je bil tudi moj starševski tretjak B'gakhon. Toda večina jih je odšla v večna lovišča zaradi hrepenenja in žalosti za svojimi moškimi in ženskimi partnerji, a tudi zaradi lakote, ki je vladala v tisti zimi.

Jadralcu so po licih stekle debele solze. Grenko je pomislil:

»Nov kralj je postal moj lakomni stric Ajarene. Z materjo sva postala odvečna, še posebej zato, ker sva ostala brez tretjaka. Takrat se je začelo moje potovanje. Tako sem zdaj tu!«

Otrl si je oči z rokami. Zamaknil se je v stazis prav tako, kot ga je učil njegov učitelj Zermaj. Hitro je našel notranji mir. Misel na gulagonga je zamrla, se razblinila v pepel jalovih misli.

Gotovo bi še nekaj časa ostal v stazisu, če ga ne bi zmotil letalec, ki je pristal ob njem. To je pristal s pravo milino bogato izkušenega letalca, pravega mojstra. Z izvežbanimi gibi je hitro zložil svojega zračnega drsalca. To je storil mnogo bolje kot naš letalec nekaj minut prej. Zavidal mu je njegovo spretnost in jo občudoval. Sedaj ni bil več tako ponosen sam nase, kot ob pristanku.

Stala sta nekaj trenutkov in se ogledovala. Segla sta k ročajem svojih nožev. Tudi prišlek je bil podobno opremljen kot prvi letalec. Le njegova oprema je bila za spoznanje sijajnejša. Letalec je vohnil in prišlek je storil isto. Očitno sta si bila pogodu, saj sta oba spustila roki z glavičev nožev. Oba sta zadovoljno ugotavljala, da je vonj drugega prijazen in pomirjajoč.

»Na turnir v gozdu Tokara?« je prvi vprašal neznanec v malogovorici. Letalec ga je s pogledom premeril in takoj ocenil njegove

telesne značilnosti. Še posebej so ga zanimala tetovirana znamenja na njegovih ramenih. Kmalu je spoznal, da je iz klana, katerega pripadnika še ni srečal. Za tujca je bil tudi sam pripadnik klana, ki ga ta ne pozna.

»Tako je, neznanec!« je potrdil s čvrstim glasom. Stopil je korak naprej in oni je storil enako. Potem se je naš jadralec predstavil:

»Sem Khazan iz Jolkmene, sin Ghidosa in Murnije. Moj starševski tretjak je bil B'gakhon.« Položil je obe roki z dlanmi na njegove prsi. Neznanec, ki mu je bil pogodu, je storil enako in se je predstavil še sam:

»Jaz pa sem Zloti iz Tebenije, sin Mambune in Terice. Moj starševski tretjak je B'dhan.«

Veselo sta se zasmejala drug drugemu. Nista vedela, kaj ju je tako navdalo z veseljem. A očitno so bili Urzemajevi sokovi pravi, govorica telesa pa prav tako. Nekako sta začutila, da sta od tega trenutka naprej prijatelja za dolgo časa, mogoče za vse življenje. Njun smeh je bil odkritosrčen in nikakor nista skrivala zadovoljstva in medsebojne naklonjenosti.

»Tebenija na Tebosu!« je vzkliknil Khazan. »O tem otoku sem že slišal. Sicer bolj govorice, kakor pravo resnico.«

»Ah, jaz pa o otoku Jolkmeni prvič slišim,« je lahkotno rekel Zloti. Khazan ga je popravil:

»Oproščam ti tvojo nevednost. Otok se imenuje Jolmos, mesto, od koder prihajam, pa Jolkmena.«

»Oh, potem prihajaš z velikega in mogočnega otoka, saj je na njem več mest,« je rekel Zloti. Videlo se je, da je v zadregi, še posebej, ker so se mu hrbtnne luske popolnoma poleggle po plečih. Po kratkem premoru je nadaljeval:

»Tebos je, kot si dejal, otok in Tebenija mesto na njem, drugega ni. Zato sem še bolj presenečen, če si slišal kaj o njem.«

»Imel sem dobrega učitelja, ki je bil vsestransko podkovan,« je rekel Khazan. »Pa tudi sicer me je vedno zanimalo, kaj je tam izza obzorja. Tako sem se učil o mnogih otokih na Drakarju. Sicer pomeni Jolmos v velezmajščini 'otok treh vulkanov'. Ti so Krumpas ali Grbasti, Velozas ali Špičasti in Mehmos ali Golohrbti.«

»Moj otok ima samo en vulkan. Tega imenujemo prav tako kakor otok z istim imenom – Tebenija. Kaj ime pomeni v velezmajškem govoru, pa ne vem,« je rekel Zloti in se svečano obrnil proti gozdu drevesantov. Globoko je zajel sapo in zaklical ritualni pozdrav, kot je to že storil Khazan:

»Pozdravljena legendarna domovina Zemajskega ljudstva. Vračam se k tvojim koreninam!«

Njegova koža se je pričela zlatorumeno svetiti v luči zahajajočega Airana. Prav ta zlatorumenij sij njegove kože mu je dal odraslo ime. Ko se je izvalil, so ga klicali Zmig. Z oceana se je veter ojačil, saj se je pričelo prvo predvečerje. Čas je bil, da vstopita v gozd. Še zadnjič se je Khazan ozrl v nebo in visoko zgoraj zagledal lebdenico, ki jo je zahodni veter počasi odnašal stran od otoka.

»Si prijadril od tam?« je vprašal in pokazal navzgor. Zloti se je ozrl proti nebu in pokimal.

»Prav!« je rekel Khazan. »Svojega drsalca si zložil. Stopiva torej v gozd Tokara! Čas je!«

»Tako je!« je odločno odvrnil Zloti. »In postaniva moža!«

»Ali pa tretjaka!« je resno odvrnil Khazan. Zloti ga je presenečeno pogledal in se znova zasmel. Tudi Khazan se je zasmel. Bil je zelo

zadovoljen s srečanjem med prvim in drugim predvečerom. Verjel je, kot sicer vsi drakarji, da na vsa dejanja, ki se zgodijo med obema predvečeroma, z veliko blagohotnostjo gleda Čuječi Čas. Na rame sta si naložila še vreči z drsalcema in zakoračila proti gozdu Tokara.

Ko sta stopila čez prve ovijalke, je pričela zahajati še sončica Biran.

